

Obxectivos e novidades salientables da Lei 9/2017 de contratos do sector público

Objetivos y novedades destacables de la Ley 9/2017 de contratos del sector público

Objectives and remarkable novelties of Spanish public procurement Law 9/2017

JOSÉ ANTONIO MORENO MOLINA

Catedrático de Dereito Administrativo

Universidade de Castela-A Mancha

Director da revista *Contratación Administrativa Práctica*

joseantonio.moreno@uclm.es

Recibido: 23/02/2018 | Aceptado: 12/06/2018

Regap

ESTUDIOS

Resumo: O traballo analiza a Lei 9/2017, do 8 de novembro, de contratos do sector público, cuxo principal obxectivo é a transposición ao dereito español da cuarta xeración de directivas da Unión Europea sobre contratación pública, así como a incorporación da xurisprudencia do Tribunal de Xustiza da Unión Europea. Outros obxectivos importantes que persegue a nova LCSP son a transparencia, o uso estratéxico e a busca dun novo sistema nacional de contratación pública. Entre as decisións de máis transcendencia da LCSP atópase a unificación do réxime contractual público coa supresión das instrucións internas de contratación para os poderes adjudicadores non administracións públicas, a ampliación do obxecto do recurso especial e a obrigatoriedade da plena utilización de medios electrónicos na contratación pública.

Palabras clave: Transparencia, contratación pública estratéxica, contratación pública electrónica, recurso especial, instrucións internas de contratación.

Resumen: El trabajo analiza la Ley 9/2017, de 8 de noviembre, de contratos del sector público, cuyo principal objetivo es la transposición al derecho español de la cuarta generación de directivas de la Unión Europea sobre contratación pública, así como la incorporación de la jurisprudencia del Tribunal de Justicia de la Unión Europea. Otros objetivos importantes que persigue la nueva LCSP son la transparencia, el uso estratégico y la búsqueda de un nuevo sistema nacional de contratación pública. Entre las decisiones de más transcendencia de la LCSP se encuentra la unificación del régimen contractual público con la supresión de las instrucciones internas de contratación para los poderes adjudicadores no administraciones públicas, la ampliación del objeto del recurso especial y la obligatoriedad de la plena utilización de medios electrónicos en la contratación pública.

Palabras clave: Transparencia, contratación pública estratéxica, contratación pública electrónica, recurso especial, instrucciones internas de contratación.

Abstract: The paper analyzes Law 9/2017, of November 8, on contracts of the public sector, whose main objective is the transposition into Spanish law of the fourth generation of European Union directives on public procurement, as well as the incorporation of jurisprudence of the Court of Justice of the European Union. Other important objectives

pursued by the new LCSP are transparency, strategic use and the search for a new national public procurement system. Among the most important decisions of the LCSP is the unification of the public contractual regime with the elimination of the internal contracting instructions for the contracting authorities, not public administrations, the extension of the object of the special appeal and the obligatory nature of the full use of means electronic in public procurement.

Key words: Transparency, strategic public procurement, electronic public procurement, special resource, internal contracting instructions.

Sumario: 1 A finalidade principal da LCSP 2017 é a incorporación das directivas da Unión Europea 23 e 24/2014. 2 Decisiva influencia do completo dereito da Unión Europea sobre contratación pública. 3 Outros obxectivos da LCSP 2017: transparencia, uso estratéxico e novo sistema de contratación pública. 4 Estrutura da LCSP 2017. 5 A transcendente supresión das instrucións internas de contratación para os poderes adjudicadores non administracións públicas. 6 Ampliación do obxecto do recurso especial pero falta de extensión a todos os contratos públicos. 7 Obrigatoriedade na LCSP 2017 da plena utilización de medios electrónicos na contratación pública.

1 A finalidade principal da LCSP 2017 é a incorporación das directivas da Unión Europea 23 e 24/2014

Mediante a Lei 9/2017, do 8 de novembro, de contratos do sector público (en diante, LCSP 2017), incorpóranse ao ordenamento xurídico español a Directiva 2014/24/UE do Parlamento Europeo e do Consello, do 26 de febreiro de 2014, sobre contratación pública e pola que se derroga a Directiva 2004/18/CE, e a Directiva 2014/23/UE do Parlamento Europeo e do Consello, do 26 de febreiro de 2014, relativa á adjudicación de contratos de concesión.

A transposición desta normativa europea prodúcese de forma moi tardía, xa que o prazo da transposición das novas normas de contratación pública para os Estados membros expirou o 18 de abril de 2016. Desde esa data, as directivas 2014/23 e 24 resultaron de aplicación en España en virtude da doutrina do efecto directo do dereito da Unión Europea¹.

Como desgraciadamente foi práctica habitual nos últimos anos, o Estado español volveu incumprir o dereito comunitario dos contratos públicos. E maior está a ser a violación das obrigas na materia polo que se refire á aínda pendente transposición ao ordenamento xurídico español da Directiva 2014/25/UE, do Parlamento Europeo e do Consello, do 26 de febreiro de 2014, sobre procedementos de contratación nos denominados “sectores especiais”, isto é, auga, enerxía, transportes e servizos postais².

Pero é que ademais a disposición derradeira décimo sexta da nova LCSP considerou unha ampla *vacatio legis* de 4 meses, polo que a nova lei entrará en vigor o 9 de marzo de 2018. Só se exceptuaron desta previsión as normas sobre a nova gobernanza que recollen os

1 Véxase a Resolución do 16 de marzo de 2016, da Dirección Xeral do Patrimonio do Estado, que publicou a Recomendación da Xunta Consultiva de Contratación Administrativa, sobre o efecto directo das novas directivas comunitarias en materia de contratación pública; o documento de estudo dos tribunais administrativos de recursos en materia de contratación pública aprobado o 1 de marzo de 2016, co título “Os efectos xurídicos das directivas de contratación pública ante o vencemento do prazo de transposición sen nova lei de contratos do sector público”; o Informe 17/2015, do 3 de decembro, da Xunta Consultiva de Contratación Administrativa da Comunidade Autónoma de Aragón sobre os “Efectos das directivas de contratación pública na regulación da Lei 3/2011, do 24 de febreiro, de medidas en materia de contratos do sector público de Aragón, tras a conclusión do prazo de transposición. Posibilidades de desenvolvemento”; e o Informe 1/2016, do 6 de abril, da Xunta Consultiva de Contratación Administrativa da Generalitat de Catalunya “Contidos da Directiva 2014/24/UE, do 26 de febreiro de 2014, sobre contratación pública, que teñen que ser de aplicación directa a partir do día 18 de abril de 2016, data en que finaliza o prazo para a súa transposición. Breve referencia á aplicación directa da Directiva 2014/23/UE, do 26 de febreiro de 2014, relativa á adjudicación de contratos de concesión”.

2 O proxecto de Lei sobre procedementos de contratación nos sectores da auga, a enerxía, os transportes e os servizos postais atópase en tramitación parlamentaria. Este foi presentado o 25 de novembro de 2016, cualificado o 29 de novembro de 2016, e a Comisión competente para a súa tramitación é a de Facenda e Función Pública (o BOCG do Congreso dos Deputados n. A-3-1, do 2 de decembro de 2016, publicou o proxecto de lei, e as emendas ao articulado pódense consultar no BOCG n. A-3-2, do 13 de marzo de 2017).

artigos 328 a 334 da LCSP (coa regulación, entre outras novidades relevantes, da Oficina Independente de Regulación e Supervisión da Contratación, do Comité de Cooperación en materia de contratación pública e da Estratexia Nacional de Contratación Pública), que traspoñen as obrigas do título IV da Directiva 2014/24 e que entraron en vigor ao día seguinte da publicación da lei no *Boletín Oficial del Estado*.

2 Decisiva influencia do completo dereito da Unión Europea sobre contratación pública

A exposición de motivos da LCSP 2017 comeza recoñecendo a súa dependencia respecto do dereito da Unión Europea, que estende moito máis alá da incorporación das directivas 23 e 24 de 2014, ao lembrar que:

“A exixencia da adaptación do noso dereito nacional a esta normativa deu lugar, nos últimos trinta anos, á maior parte das reformas que se foron facendo nos textos legais españois.

En concreto, a última Lei de contratos do sector público atopou a súa xustificación, entre outras razóns, na exixencia de incorporar ao noso ordenamento unha nova disposición comunitaria, como foi a Directiva 2004/18/CE do Parlamento Europeo e do Consello, do 31 de marzo de 2004, sobre coordinación dos procedementos de adxudicación dos contratos públicos de obras, de subministración e de servizos.

Na actualidade, atopámonos ante un panorama legislativo marcado pola denominada «Estratexia Europa 2020», dentro da cal, a contratación pública desempeña un papel clave (...)”.

O dereito da Unión Europea tivo, desde a entrada de España nas Comunidades Europeas en 1986, unha influencia decisiva no desenvolvemento e evolución da normativa nacional sobre contratos públicos³, cuxa regulación foi estando maioritariamente integrada, nun proceso continuo de expansión, por disposicións que traspuñan as directivas comunitarias sobre contratos públicos⁴.

A adaptación do noso ordenamento interno ás directivas e á xurisprudencia comunitarias en materia de contratación pública constituíu a causa directa e inmediata da aprobación da norma que marcou un punto de inflexión no noso dereito da contratación, isto é, a Lei 13/1995, do 18 de maio, de contratos das administracións públicas (LCAP), que incorporou as directivas 92/50, 93/36 e 93/37/CEE sobre contratos de servizos, subministracións e de obras. O mesmo aconteceu coa norma que a substituíu, a Lei 30/2007, do 30 de outubro, de contratos do sector público (LCSP), que respondeu á obrigatoria incorporación ao ordenamento interno da Directiva 2004/18/CE.

A nova Lei de contratos do sector público de 2017 traspón ao ordenamento xurídico español as directivas 2014/23 e 24, pero tamén leva a cabo a incorporación da transcendente xurisprudencia do TXUE que marcou desde hai anos a ruta pola que se desenvolveu este hoxe completo *corpus iuris* europeo na materia.

3 Véxase MEILÁN GIL, J.L., “Un «meeting point» de los ordenamientos jurídicos sobre contratación pública”, *Revista de Administración Pública*, n. 198, 2015, pp. 43 e ss.

4 GIMENO FELIÚ, J.M., *El nuevo paquete legislativo comunitario sobre contratación pública: de la burocracia a la estrategia (el contrato público como herramienta del liderazgo institucional de los poderes públicos)*, Aranzadi, Cizur Menor, 2014, pp. 39 e ss.

Recoñécese o apartado I da exposición de motivos da LCSP de 2017 ao sinalar de forma expresa que a norma recolle “diversos aspectos resaltados pola xurisprudencia do Tribunal de Xustiza da Unión Europea relativa á contratación pública”.

Nos primeiros considerandos da Directiva 2014/24 tamén se insiste na vinculación da norma á “reiterada xurisprudencia do Tribunal de Xustiza da Unión Europea relativa á contratación pública”, así como a obriga establecida polo TXUE de respecto dos principios do TFUE e, en particular, a libre circulación de mercadorías, a liberdade de establecemento e a libre prestación de servizos, así como os principios que derivan destes, tales como os de igualdade de trato, non discriminación, recoñecemento mutuo, proporcionalidade e transparencia.

A aprobación das novas directivas da Unión Europea enmárcase na Estratexia Europa 2020 para un crecemento intelixente, sustentable e integrador⁵ e supón xa a cuarta xeración de normas comunitarias na materia⁶. Xunto ás citadas normas, cómpre resaltar tamén a aprobación polas institucións europeas da Directiva 2014/25, sobre procedementos de contratación nos sectores da auga, os transportes, a enerxía e as telecomunicacións e a 2014/55/UE relativa á facturación electrónica na contratación pública.

Por primeira vez regúlanse en sede europea tanto as fases de preparación e adxudicación dos contratos públicos como as de execución e resolución destes⁷.

O obxectivo principal dos novos textos consiste, por unha banda, en simplificar, modernizar e mellorar a eficiencia das normas e os procedementos contractuais na Unión Europea⁸ e, por outra, en impulsar un uso estratéxico da contratación pública e propor que os compradores utilicen mellor a contratación pública, elemento clave das economías nacionais da UE⁹, en apoio de obxectivos sociais comúns como a protección do medio, unha maior eficiencia enerxética e no uso dos recursos, a loita contra o cambio climático, a promoción da innovación¹⁰, o emprego e a integración social e a prestación de servizos sociais de alta calidade nas mellores condicións posibles¹¹.

-
- 5 Documento da Comisión COM 2010, 2020.
Pode verse VALCÁRCEL FERNÁNDEZ, P., “The relevance of promoting collaborative and joint cross border public procurement for buying innovative solutions”, *Ius Publicum*, Issue n. 1, 2007, pp. 1-50. (ISSN 2039 2540) <http://www.ius-publicum.com/pagina.php?lang=en&pag=fasciculo>
  - 6 Véxase GIMENO FELIÚ, J.M., “Novidades en la nueva Normativa Comunitaria sobre contratación pública”, *Revista de Estudios Locales*, n. 161, 2013, pp. 15 a 44; “Las nuevas directivas –cuarta generación– en materia de contratación pública. Hacia una estrategia eficiente en compra pública”, *Revista Española de Derecho Administrativo*, n. 159, 2013, pp. 39 a 106; e MORENO MOLINA, J.A., “La cuarta generación de directivas de la Unión Europea sobre contratos públicos”, Gimeno Feliú, J.M. (dir.), Bernal Blay, M.A. (coord.), *Observatorio de Contratos Públicos 2012*, Aranzadi, Cizur Menor (Navarra), 2013, pp. 115 a 163.
  - 7 MORENO MOLINA, J.A.; PUERTA SEGUIDO, F.; PUNZÓN MORALEDA, J., e RAMOS PÉREZ OLIVARES, A., *Claves para la aplicación de la Directiva 2014/24/UE sobre contratación pública*, Wolters Kluwer-El Consultor de los Ayuntamientos, Madrid, 2016, pp. 197 e ss.
  - 8 VALCÁRCEL FERNÁNDEZ, P., “La Directiva de concesiones (Directiva 2014/23/UE) y la gestión de Servicios de Interés General”, Parisio, V., Aguado I Cudolá, V., e Noguera de la Muela, B. (coords.), *Servicios de Interés General, colaboración público-privada y sectores específicos*, Giappichelli, Turín; Tirant Lo Blanch, Valencia, 2016, pp. 79 e ss.
  - 9 As autoridades públicas gastan cada ano aproximadamente unha quinta parte do PIB da UE na adquisición de obras, subministracións e servizos (Informe especial do Tribunal de Contas Europeo n. 17/2016, “As institucións da UE poden facer máis para facilitar o acceso á súa contratación pública”, Luxemburgo, 2016 -informe presentado conforme o artigo 287, apartado 4, parágrafo segundo, do TFUE).
  - 10 VALCÁRCEL FERNÁNDEZ, P., “Impulso de la compra pública para la innovación (CPI) a través de las distintas modalidades de contratación conjunta: análisis de casos”, *Compra conjunta y demanda agregada en la contratación del sector público: un análisis jurídico y económico*, Aranzadi, Cizur Menor, 2016, pp. 349 e ss.; e “Impulso decisivo en la consolidación de una contratación pública responsable. Contratos verdes: de la posibilidad a la obligación”, *Actualidad Jurídica Ambiental*, n. 1, 2011, pp. 16 a 24.
  - 11 Véxase ALONSO GARCÍA, C., “La consideración de la variable ambiental en la contratación pública en la nueva Directiva europea 2014/24/UE”, *La Ley Unión Europea*, n. 26, 2015, pp. 5 e ss., e PERNÁS GARCÍA, J., *Contratación Pública Verde*, La Ley, Madrid, 2011, y “El uso estraté-

3 Outros obxectivos da LCSP 2017: transparencia, uso estratéxico e novo sistema de contratación pública

Máis alá da incorporación do novo dereito europeo, a LCSP 2017 pretende, en palabras da súa exposición de motivos, “deseñar e executar un novo sistema de contratación pública, máis eficiente, transparente e íntegro, mediante o cal se acade un mellor cumprimento dos obxectivos públicos, xa sinalados, tanto a través da satisfacción das necesidades dos órganos de contratación como mediante unha mellora das condicións dos operadores económicos, así como un mellor servizo para os usuarios dos servizos públicos”.

Tamén a Memoria da análise de impacto normativo do anteproxecto de Lei de contratos do sector público elaborada polo Ministerio de Facenda e Administracións Públicas subliña que, ademais da transposición do dereito europeo, o proxecto persegue elaborar “unha nova lei de contratos que poida acometer as reformas do vixente TRLCSP e que, desde a súa publicación, se volvan moi necesarias”¹².

Neste sentido, a nova norma persegue aclarar as normas vixentes, a prol dunha maior seguridade xurídica, e “trata de conseguir que se utilice a contratación pública como instrumento para pór en marcha as políticas tanto europeas como nacionais en materia social, ambiental, de innovación e desenvolvemento e promoción das pemes, e todo iso garantindo a eficiencia no gasto público e respectando os principios de igualdade de trato, non discriminación, transparencia, proporcionalidade e integridade”.

Aínda que estes obxectivos tamén proveñen do novo dereito da Unión Europea en materia de contratación pública, que formula unha visión estratéxica dos contratos¹³ e propón superar o tradicional enfoque burocrático na materia¹⁴, a vocación social e ambiental da lei española supera o alcance xurídico obrigatorio das normas europeas, como se desprende do esencial artigo 1.3 LCSP 2017.

Ademais diso, a LCSP 2017 recolle importantes previsións para impulsar a transparencia na contratación pública, desenvolvendo un papel clave neste sentido a Plataforma de Contratación do Sector Público regulada no artigo 347 e o perfil de contratante e as obrigas respecto a este que recolle o artigo 63 para garantir o acceso público á información e documentos relativos á actividade contractual dos órganos de contratación.

gico de la contratación pública como apoyo a las políticas ambientales”, *Observatorio de Políticas Ambientales 2012*, Civitas, Cizur Menor, 2012, pp. 299-323.

12 O Informe da Comisión Nacional dos Mercados e a Competencia (CNMC) PRO/CNMC/001/15, do 5 de febreiro de 2015, “Análisis de la contratación pública en España: oportunidades de mejora desde el punto de vista de la competencia”, estima que a existencia de prácticas irregulares desde o punto de vista da competencia na contratación pública pode orixinar desviacións medias, á alza, do 25 % 10 do orzamento da contratación pública. En España, a nivel agregado, isto podería implicar ata un 4,6 % do PIB anual, aproximadamente 47.500 millóns de euros/ano (páxina 6 do informe citado).

13 Véxase GIMENO FELIÚ, J.M., “El valor interpretativo de las directivas comunitarias sobre contratación pública y del derecho “pretoriano”. Las opciones de transposición en España en la propuesta de reforma”, Gimeno Feliú, J.M. (dir.), Bernal Blay, M.A. (coord.), *Observatorio de Contratos Públicos 2014*, Aranzadi, Cizur Menor (Navarra), 2015, p. 19.

14 GIMENO FELIÚ, J.M., *Informe Especial. Sistema de control de la contratación pública en España*, Observatorio de Contratación Pública, 2015, pp. 3 e ss., http://www.obcp.es/index.php/mod.documentos/mem.descargar/fichero.documentos_INFORME_ESPECIAL_OBPC_RECURSO_ESPECIAL_Y_DOCTRINA_2015_0f8f25d8%232E%23pdf/chk.13f88f1fcc7d3864e48c973df4e880f7, data de consulta: 3 de febreiro de 2017.

4 Estrutura da LCSP 2017

A LCSP 2017 ten 347 artigos e 53 disposicións adicionais, fronte aos 334 artigos e 34 disposicións adicionais do TRLCSP e fronte aos 94 artigos da Directiva 2014/24 e os 55 artigos da Directiva 2014/23, o que nos indica a desproporcionada extensión da nosa lei en relación coa normativa europea que traspón. E é que o lexislador nacional quixo sempre, desde a incorporación en España das primeiras directivas comunitarias sobre contratación pública, manter a tradición regulatoria nacional na materia ao traspor o dereito da Unión Europea, o que foi complicando cada vez máis a normativa e a práctica e xestión administrativa neste sector, en detrimento da seguridade xurídica e do obxectivo de simplificación que o propio lexislador en todas as reformas formula.

Pero é que ademais a LCSP 2017 inclúe 5 disposicións transitorias, 1 derogatoria, 16 derradeiras e 6 anexos (polos 15 anexos da Directiva 2014/24 e os 11 anexos da Directiva 2014/23).

En canto á súa sistemática, apóiase na do TRLCSP, pero introduce novidades significativas, como a de dedicar un libro específico aos contratos de poderes adjudicadores non administracións públicas e outros entes do sector público.

A nova lei estrutúrase nun título preliminar dedicado a recoller as disposicións xerais nesta materia e catro libros sucesivos, relativos á configuración xeral da contratación do sector público e os elementos estruturais dos contratos (libro I), a preparación dos contratos administrativos, a selección do contratista e a adjudicación destes contratos, así como os efectos, cumprimento e extinción destes contratos (libro II), os contratos doutros entes do sector público (libro III), e, por último, a organización administrativa para a xestión da contratación (libro IV).

En canto ás disposicións adicionais, continúan regulando cuestións transcendentales que deberían ter pasado ao articulado da LCSP 2017, como as normas aplicables á contratación das entidades locais (adicionais segunda e terceira); o cómputo de prazos (adicional duodécima); a decisiva, tanto para as directivas 2014/23 e 24 como para a nova lexislación española, utilización de medios electrónicos na contratación pública (adicionais décimo quinta, décimo sexta e décimo sétima); adjudicación de contratos de concesión de obras e de concesión de servizos a sociedades de economía mixta (adicional vixésimo segunda); protección de datos de carácter persoal (adicional vixésimo quinta); réxime dos órganos competentes para resolver os recursos da Administración xeral do Estado e entidades contratantes adscritas a ela (adicional vixésimo novena); obriga de presentación de facturas nun rexistro administrativo e identificación de órganos (adicional trixésimo segunda); réxime de contratación dos órganos constitucionais do Estado e dos órganos lexislativos e de control autonómicos (adicional cuadraxésimo cuarta); principios aplicables aos contratos de concesión de servizos do anexo IV e aos contratos de servizos de carácter social, sanitario ou educativo do anexo IV e reserva de certos contratos de servizos sociais, culturais e de saúde a determinadas organizacións (adicionais cuadraxésimo sétima e cuadraxésimo oitava); e pagamentos directos aos subcontratistas (adicional quincuaxésimo primeira).

5 A transcendente supresión das instrucións internas de contratación para os poderes adxudicadores non administracións públicas

Unha das novidades da LCSP de 2017 é o seu libro III, que se reserva aos contratos de poderes adxudicadores non administracións públicas e outros entes do sector público, e comprende os preceptos que no TRLCSP se atopaban principalmente no título II (Preparación doutros contratos) do libro II e no capítulo II (Adxudicación doutros contratos do sector público) do título I (Adxudicación dos contratos) do libro III.

Respecto destes poderes adxudicadores, a principal achega do anteproxecto de lei de contratos era a supresión das instrucións internas de contratación e a súa suxeición ao réxime xurídico común dos contratos públicos; non obstante, o proxecto de LCSP que finalmente o Goberno presentou nas Cortes Xerais recuperaba as instrucións internas¹⁵.

Cómpre lembrar que a LCSP de 2007 estableceu no seu artigo 175 (artigo 191 do TRLCSP) que, para a adxudicación dos contratos que non estean suxeitos a regulación harmonizada, os poderes adxudicadores non administracións públicas e as restantes entidades do sector público poderían aprobar, como así fixeron xeneralizadamente, unhas instrucións internas de contratación. A lei prevía unicamente que as instrucións serán de obrigado cumprimento no ámbito interno das entidades ou organismos e que nelas se regularán os procedementos de contratación de xeito que o contrato sexa adxudicado a quen presente a oferta economicamente máis vantaxosa e quede garantida a efectividade dos principios de publicidade, concorrencia, transparencia, confidencialidade, igualdade e non discriminación.

As instrucións internas de contratación afectaron á mesma liña de flotación da lexislación de contratos públicos e permitíronlles a todos estes entes públicos, de enorme relevancia na actualidade na nosa organización administrativa –tanto no eido estatal e autonómico como no local–, introducir especialidades procedementais e regras propias para a súa contratación que dificultan o acceso xeral dos licitadores¹⁶.

Coas instrucións, a libre concorrencia e a igualdade de acceso ás licitacións víronse moi afectadas; e todo iso malia a vixencia deses principios para a contratación de todos os entes instrumentais ex artigo 1 LCSP.

Por iso, a supresión no curso da tramitación do proxecto de LCSP no Congreso permitirá a imprescindible unificación do réxime xurídico da contratación pública no dereito español, como exige o ordenamento xurídico europeo¹⁷.

O Informe 2/2018, do 17 de xaneiro, da Avogacía Xeral do Estado é contundente ao sinalar que:

15 A remisión do proxecto de nova Lei de contratos do sector público ás Cortes foi aprobada polo Consello de Ministros do 25 de novembro de 2016 e o Proxecto publicouse no BOCG n. A-2-1, do 2 de decembro de 2016.

16 GIMENO FELIÚ, J.M., advertiu xa á entrada en vigor da LCSP de 2007 do perigo desta deslegalización procedemental “El nuevo ámbito subjetivo de aplicación de la Ley de Contratos del Sector Público”, *Revista de Administración Pública*, n. 176, 2008, p. 49).

17 GIMENO FELIÚ, J.M., “Hacia una nueva Ley de contratos del sector público. ¿Una nueva oportunidad perdida?”, *Revista Española de Derecho Administrativo*, n. 182, 2017, p. 197.

“(…) é clara a vontade do lexislador de suprimir, coa LCSP, as instrucións internas de contratación previstas no artigo 191.b) do TRLCSP para a contratación non harmonizada dos poderes adxudicadores que non teñan a condición de Administración pública, tal como se desprende do artigo 318.b da LCSP e como, con toda rotundidade, declara o preámbulo da dita lei («No libro III recóllese a regulación dos contratos de poderes adxudicadores non Administración pública, onde a principal novidade é a supresión das instrucións de contratación...»). «En efecto, como se dixo antes, suprímense para os contratos non suxeitos a regulación harmonizada as instrucións no caso dos poderes adxudicadores non administracións públicas, debendo adxudicar estes contratos polos mesmos procedementos establecidos para as ditas Administracións...»”.

Coa LCSP 2017, as instrucións internas dos poderes adxudicadores non administracións públicas só poderán ter unha función *ad intra* para regular os aspectos organizativos da contratación.

Neste sentido hai que entender a alusión da disposición transitoria quinta LCSP 2017 ás instrucións internas de contratación:

“Os entes a que se refire o título terceiro deberán adaptar as súas instrucións internas de contratación ao establecido nos artigos 318 e 321 no prazo máximo de catro meses desde a entrada en vigor desta lei. Ata entón, seguirán contratando de conformidade coas súas instrucións vixentes, sempre que non contradigan o establecido nos citados artigos”.

Dos artigos 317 e 318 da LCSP 2017 despréndese con claridade a vontade do lexislador de aproximar ao máximo a contratación dos poderes adxudicadores non administracións públicas ao réxime de contratación propio destas, o que se traduce na aplicación das regras da LCSP para os contratos destas entidades non suxeitos a regulación harmonizada, polo que deberán adxudicalos polos mesmos procedementos establecidos para as ditas administracións públicas, o que tamén inclúe os contratos menores.

Como conclúe o citado informe da Avogacía do Estado, malia que o artigo 318.a) LCSP 2017 non emprega o termo “contratos menores”, e tampouco contén unha remisión expresa aos artigos 118 e 131.3, que son os que conteñen a regulación xeral deses contratos menores, “apréciase fundamento xurídico para concluír que a mención concreta do artigo 318.a) aos contratos de valor estimado inferior a 40.000, no caso de contratos de obras, concesións de obras e concesións de servizos, e a 15.000 euros, en caso de contratos de servizos e de subministracións (importes plenamente coincidentes cos previstos para os contratos menores no artigo 118.1 da LCSP), unida á previsión de que estes «poderán adxudicarse directamente a calquera empresario con capacidade de obrar e que conte coa habilitación profesional necesaria para realizar a prestación obxecto do contrato» (expresión idéntica á empregada polo lexislador no artigo 131.3 da LCSP para aludir aos contratos menores), non é unha mera casualidade ou coincidencia, senón unha decisión deliberada do lexislador, que está a configurar un suposto conceptualmente coincidente cos contratos menores”.

6 Ampliación do obxecto do recurso especial pero falta de extensión a todos os contratos públicos

Outro aspecto crítico e que non cumpre coas exigencias do dereito europeo é a falta de extensión do recurso especial a todos os contratos públicos¹⁸.

Aínda que a LCSP de 2017 amplía os actos recorribles ao baixar os limiares que o TRLCSP fixaba por referencia aos dos contratos suxeitos a regulación harmonizada, a nova normativa queda curta ao seguir deixando fóra do recurso especial unha boa parte da contratación pública.

O artigo 44 da nova LCSP considera susceptibles de recurso especial en materia de contratación os actos e decisións cando se refiran aos seguintes contratos que pretendan concertar as administracións públicas ou as restantes entidades que teñan a condición de poderes adxudicadores:

“a) Contratos de obras cuxo valor estimado sexa superior a tres millóns de euros, e de subministración e servizos, que teña un valor considerado superior a cen mil euros.

b) Acordos marco e sistemas dinámicos de adquisición que teñan por obxecto a celebración dalgún dos contratos tipificados na letra anterior, así como os contratos baseados en calquera deles.

c) Concesións de obras ou de servizos cuxo valor estimado supere os tres millóns de euros”.

A distinción entre os mecanismos de control en razón da contía xera inseguridade xurídica e de ningún xeito garante o cumprimento das exigencias das directivas europeas de rapidez e eficacia en materia de recursos relacionados co control dos procedementos de adxudicación dos contratos públicos. A garantía da eficacia na resolución das incidencias xurdidas nos procedementos de adxudicación dos contratos públicos resulta exixible a calquera tipo de contrato, estea ou non suxeito a regulación harmonizada, e calquera que sexa a súa contía.

Como sinalou o TXUE no asunto Alcatel (asunto C-81/98, STXUE do 28 de outubro de 1999), cando sexa dubidoso que o órgano xurisdiccional nacional lles poida recoñecer aos xustizables un dereito a recorrer en vía xurisdiccional en materia de adxudicación de contratos públicos nas condicións enunciadas na Directiva 89/665, en particular no seu artigo 2, apartado 1, letras a) e b), debe recordarse que, se as disposicións nacionais non poden ser interpretadas conforme a Directiva 89/665, os interesados poden solicitar, segundo os procedementos apropiados do dereito nacional, a reparación dos prexuízos sufridos a causa da non adaptación do dereito nacional á directiva dentro do prazo sinalado¹⁹.

18 Pode verse GIMENO FELIÚ, J.M., *Novedades de la Ley de contratos del sector público de 30 de octubre de 2007 en la regulación de la adjudicación de la adjudicación de los contratos públicos*, Civitas, Pamplona, 2010, p. 312, e RAZQUIN LIZARRAGA, J.A., “Las reclamaciones y otras medidas de control en materia de contratación pública”, Allí Aranguren, J.C. (dir.), *Comentarios a la Ley Foral de Contratos Públicos (Ley 6/2006, de 9 de junio)*, Gobierno de Navarra, Pamplona, 2006, pp. 734 e ss.

19 Véxase, en particular, a Sentenza do 8 de outubro de 1996, Dillenkofer e outros, asuntos acumulados C-178/94, C-179/94 e C-188/94 a C-190/94, Rec. p. I-4845.

A limitación do ámbito de aplicación do recurso especial aos contratos suxeitos a regulación harmonizada (SARH) xa foi criticada polo Consello de Estado no seu Ditame 514/2006, do 25 de maio, sobre o anteproxecto de LCSP, para o cal:

“Esta distinción entre os mecanismos de control dun e outro tipo de contratos non está suficientemente xustificada e podería xerar certo nivel de inseguridade xurídica, polo que debería considerarse a súa extensión a todos os contratos. A finalidade que se persegue co novo recurso e o sistema especial de medidas preventivas é, en último termo, garantir que o control do procedemento de adxudicación sexa rápido e eficaz, de xeito que as incidencias que poidan formularse se tramiten e resolvan antes de adoptarse a decisión de adxudicación. Esa conveniencia de rapidez e eficacia na resolución das incidencias do procedemento de adxudicación resulta extensible a calquera tipo de contrato, estea ou non suxeito a regulación harmonizada”.

Na mesma idea insistiu o Consello de Estado no seu Ditame 499/2010, sobre o anteproxecto de Lei de modificación da LCSP, a LCSE e a LXCA e no seu Ditame 1116/2015, sobre o anteproxecto de LCSP.

Hai que ter en conta que en todo caso nos procedementos de adxudicación de contratos públicos son aplicables os principios da contratación, como sinalou unha reiterada xurisprudencia do TXUE²⁰ e a Comunicación interpretativa da Comisión sobre o dereito comunitario aplicable na adxudicación de contratos non cubertos ou só parcialmente cubertos polas directivas sobre contratación pública (2006/C 179/02).

Nos contratos cuxa contía sexa inferior aos limiares de aplicación das directivas sobre contratación pública, a xurisprudencia do TXUE insistiu en que as persoas teñen dereito a unha protección xudicial efectiva dos dereitos que lles confire o ordenamento xurídico comunitario²¹. O dereito a esta protección constitúe un dos principios xerais de dereito derivados das tradicións constitucionais comúns aos Estados membros.

De forma moi ilustrativa, a comentada comunicación da Comisión sinala no seu apartado 2.3.3 que:

“A prol do cumprimento desta exigencia de protección xudicial efectiva, cómpre que polo menos as decisións que prexudiquen unha persoa que estea ou estivese interesada en obter un contrato, como, por exemplo, a decisión de descartar un candidato ou licitador, poidan ser obxecto de recurso pola posible contravención das normas fundamentais derivadas do dereito primario comunitario.

Para que se poida exercer de xeito efectivo este dereito a recurso, as entidades adxudicadoras deberán dar a coñecer os motivos das decisións contra as que se poida recorrer, ben na propia decisión ou ben logo de petición tras comunicación de decisión.

De conformidade coa xurisprudencia relativa á protección xudicial, os recursos dispoñibles non poderán ser menos eficaces que os aplicables a reclamacións similares fundadas no dereito

---

20 Véxanse, por todos, os asuntos C-324/98, Telaustria [2000] REC I-10745, considerando 62; C -231/03 Coname, sentenza do 21.7.2005, considerandos 16 a 19 e C -458/ 03, Parking Brixen, sentenza do 13.10.2005, considerando 49.

21 Véxase o asunto C-50/00, Unión de Pequeños Agricultores [2002] RTX I-6677, considerando 39.

nacional (principio de equivalencia), e, na práctica, non deberán imposibilitar ou dificultar excesivamente a obtención da protección xudicial (principio de eficacia)”.

Como razoou GIMENO FELIÚ²², pretender a existencia de controis eficaces para os contratos de limiar comunitario en exclusiva supón un evidente incumprimento do principio comunitario de equivalencia.

Por outra banda, en relación coa planta de tribunais de recursos, o apartado 4 do artigo 46 da LCSP de 2017 recolle unha previsión que pode afectar ao correcto funcionamento de todo o sistema de control establecido no ordenamento xurídico español. A norma admite que: “En todo caso, os concellos dos municipios de gran poboación a que se refire o artigo 121 da Lei 7/1985, do 2 de abril, reguladora das bases do réxime local, e as deputacións provinciais, poderán crear un órgano especializado e funcionalmente independente que posuirá a competencia para resolver os recursos. A súa constitución e funcionamento e os requisitos que deben reunir os seus membros, o seu nomeamento, remoción e a duración do seu mandato rexeranse polo que estableza a lexislación autonómica, ou, no seu defecto, polo establecido no artigo 45 desta lei. O pleno da corporación será o competente para acordar a súa creación e nomear e remover os seus membros. O resto dos concellos poderán atribuír a competencia para resolver o recurso ao órgano creado pola deputación da provincia á cal pertencen”.

A independencia e imparcialidade que caracterizaron desde a súa creación en España os tribunais administrativos estatal e autonómicos de resolución do recurso especial en materia de contratación, e a positiva experiencia de funcionamento e coordinación destes que deu lugar á creación dun corpo de doutrina moi notable²³, poden verse minguados se se estende a creación destes tribunais locais como permite a LCSP de 2017, o que podería afectar á seguridade xurídica²⁴.

Hai que recordar que a Sentenza do Tribunal de Xustiza da Unión Europea (Gran Sala) do 6 de outubro de 2015, no asunto C-203/14, ao resolver unha petición de decisión prexudicial formulada, en virtude do artigo 267 TFUE, polo Tribunal Catalán de Contratos do Sector Público, se pronunciou na súa decisión sobre se este ten o carácter de “órgano xurisdiccional”²⁵.

A cuestión prexudicial foi exposta no contexto dun litixio entre o Consorci Sanitari del Maresme e a Corporació de Salut del Maresme i la Selva no cal se cuestionaba unha resolución pola que se lle denegou ao Consorci a autorización para participar nun procedemento de licitación para a adxudicación de servizos de resonancia magnética destinados aos centros de atención médica xestionados pola Corporació. O obxecto da petición de decisión prexudicial

22 *Novedades de la Ley de Contratos del Sector Público de 30 de octubre de 2007 en la regulación de los procedimientos de adjudicación de los contratos públicos*, cit., p. 313.

23 VALCÁRCCEL FERNÁNDEZ, P., VALCÁRCCEL FERNÁNDEZ, P., “El recurso especial en materia de contratos públicos: en la senda del derecho a una buena administración”, López Ramón, F. (coord.), *Las vías administrativas de recurso a debate: Actas del XI Congreso de la Asociación Española de Profesores de Derecho Administrativo*, INAP, Madrid, 2016, pp. 233 e ss.; e DÍAZ SASTRE, S., *La tutela de los licitadores en la adjudicación de contratos públicos*, Marcial Pons, Madrid, 2012, pp. 119 e ss.

24 GIMENO FELIÚ, J.M., advirte que a proliferación de tribunais administrativos locais pode quebrar a esencia do modelo, xerar distorsión de criterios e impedir un verdadeiro control eficaz e con *autoritas* (“La «debilidad» del Proyecto de Ley de Contratos del Sector Público en su actual tramitación parlamentario desde la perspectiva del control efectivo y de la prevención de la corrupción y de las exigencias europeas”, *Observatorio de Contratación Pública*, 2017, data de consulta: 18 de xullo de 2017).

25 Realiza un completo comentario da sentenza DÍEZ SASTRE, S., “¿Los tribunales de recursos contractuales son órganos jurisdiccionales?”, <http://cija-uam.org/autor/silvia/>, data de consulta: 2 de marzo de 2017.

era a interpretación dos artigos 1, apartado 8, e 52 da Directiva 2004/18/CE do Parlamento Europeo e do Consello, do 31 de marzo de 2004, sobre coordinación dos procedementos de adjudicación dos contratos públicos de obras, de subministración e de servizos.

Trátase dunha cuestión que para a xurisprudencia do Tribunal de Xustiza depende unicamente do dereito da Unión e para a valoración da cal o TXUE ten en conta un conxunto de circunstancias como son a orixe legal do órgano, a súa permanencia, o carácter obrigatorio da súa xurisdición, o carácter contraditorio do procedemento, a aplicación por parte do órgano de normas xurídicas e a súa independencia²⁶.

Na súa Sentenza do 6 de outubro de 2015, o TXUE pon de relevo que, malia que o Tribunal Catalán de Contratos do Sector Público se considere en dereito español un órgano administrativo, tal feito non resulta, en si, decisivo para os efectos desta apreciación. En primeiro termo, polo que respecta aos criterios referentes á orixe legal do órgano, á súa permanencia, ao carácter contraditorio do procedemento e á aplicación por parte do órgano de normas xurídicas, entende o Tribunal de Xustiza que non hai dato ningún que permita pór en dúbida o carácter de órgano xurisdiccional do Tribunal Catalán, no sentido do artigo 267 TFUE.

Polo que se refire ao criterio da independencia, despréndese dos autos en poder do Tribunal de Xustiza que o Tribunal Catalán de Contratos do Sector Público ten a condición de terceiro con respecto á autoridade que adoptou a decisión obxecto de recurso no litixio principal (véxanse as sentenzas Corbiau, C-24/92, EU:C:1993:118, apartado 15, e Wilson, C-506/04, EU:C:2006:587, apartado 49). Neste contexto, considera o TXUE que é evidente que o dito tribunal exerce as súas funcións con plena autonomía, sen estar sometido a ningún vínculo xerárquico ou de subordinación respecto a terceiros e sen recibir ordes nin instrucións de orixe ningunha, estando así protexido de inxerencias ou presións externas que poidan facer perigar a independencia de xuízo dos seus membros²⁷.

Resulta pacífico para o TXUE, ademais, que o dito tribunal exerce as súas funcións con total respecto da obxectividade e da imparcialidade fronte ás partes en litixio e aos seus respectivos intereses en relación co obxecto do litixio. Por outra banda, conforme o artigo 8, apartado 4, do Decreto 221/2013 da Generalitat de Cataluña, os membros dese órgano son inamovibles, e só poden ser destituídos por algunha das causas expresamente enumeradas nesa disposición²⁸. Polo tanto, o órgano remitente cumpre o criterio de independencia.

Por último, cabe cuestionar tamén da regulación da LCSP de 2017 respecto ao recurso especial o feito de que o configure cun carácter potestativo fronte ao recurso contencioso-administrativo (apartado 7 do artigo 44). Así, quen interpón un recurso en materia de contratación pode optar entre o recurso especial ante o tribunal administrativo e o recurso contencioso-administrativo, coa inseguridade xurídica que iso pode ocasionar se distintos licitadores participantes nun mesmo procedemento optan por presentar recursos en vías diferentes.

---

26 Véxanse as sentenzas do TXUE Vaassen-Göbbels, 61/65, EU:C:1966:39, e *Umweltanwalt von Kärnten*, C-205/08, EU:C:2009:767, apartado 35 e a xurisprudencia alí citada.

27 Sentenza *Torresi*, C-58/13 e C-59/13, EU:C:2014:2088, apartado 22.

28 Véxanse as sentenzas *Wilson*, C-506/04, EU:C:2006:587, apartados 52 e 53, e *TDC*, C-222/13, EU:2014:2265, apartados 31 e 32.

Aínda que na práctica, e como o Goberno español precisou no proceso xudicial ante o TXUE no citado asunto C-203/14, os licitadores nos procedementos de adxudicación de contratos públicos non recorren polo xeral á posibilidade de interpor directamente recurso contencioso-administrativo sen ter presentado previamente ante os tribunais administrativos un recurso especial, polo que os tribunais contencioso-administrativos interveñen, como regra xeral, como segunda instancia, a opción existe e podería terse eliminado establecendo o carácter obrigatorio do recurso.

7 Obrigatoriedade na LCSP 2017 da plena utilización de medios electrónicos na contratación pública

Unha das grandes novidades da LCSP 2017, malia que pouco destacada na tramitación da norma²⁹, son as obrigas relacionadas coa implantación da contratación electrónica que establece para as administracións públicas e os poderes adxudicadores.

A exposición de motivos da nova LCSP chama a atención sobre “a decidida aposta que o novo texto legal realiza en favor da contratación electrónica, establecéndoa como obrigatoria nos termos sinalados nel, desde a súa entrada en vigor, anticipándose, polo tanto, aos prazos previstos a nivel comunitario”.

En efecto, decidiu a LCSP 2017 adiantar algún dos prazos que ao respecto establecen as directivas de contratación pública e que chegaban ata o 18 de outubro de 2018³⁰. Agora ben, tamén cómpre ter en conta que o Estado español incumprixa xa outros prazos fixados polas directivas de 2014 para diversas obrigas relacionadas coa implantación de medios electrónicos, como eran os do 18 de abril de 2016 e do 18 de abril de 2017.

Como unha das súas novidades máis importantes fronte á regulación europea anterior (e a debilidade da Directiva 2004/18 na implantación de medios electrónicos na contratación pública), a Directiva 2014/24/UE obriga todos os Estados e administracións da Unión Europea a utilizar estes medios electrónicos desde a entrada en vigor desta, que se produciu o 18 de abril de 2016.

Dispón, neste sentido, o artigo 23.1 da norma comunitaria que os Estados membros garantirán que todas as comunicacións e todos os intercambios de información se leven a cabo utilizando medios de comunicación electrónicos, e, en particular, a presentación electrónica de ofertas e solicitudes.

Desta forma, cando o artigo 90 da directiva fixa o prazo de adaptación da lexislación dos Estados membros ás normas da nova directiva, establece un prazo máximo de 24 meses, que non obstante permite ampliar ata os 54 meses para as comunicacións electrónicas entre licitadores e poderes adxudicadores.

Agora ben, o uso de medios electrónicos será obrigatorio no prazo xeral de 24 meses de entrada en vigor da directiva en relación co establecido nos artigos 34 (referido aos sistemas

29 Unha mostra ao respecto son as escasas referencias á contratación pública electrónica no por outra parte tan extenso ditame do Consello de Estado n. 1.116/2015, do 10 de marzo de 2016, sobre o anteproxecto de nova Lei de contratos do sector público.

30 Pode verse PINTOS SANTIAGO, J., “Génesis, regulación y calendario obligatorio de la contratación pública electrónica”, *Revista Contratación Administrativa Práctica*, n. 137, 2015, pp. 20 e ss.

dinámicos de adquisición), 35 (poxas electrónicas), 36 (catálogos electrónicos), 37.3 (comunicacións electrónicas nos procedementos de contratación dirixidos por unha central de compras³¹), 51 (envíos dos anuncios á Comisión) e 53 (dispoñibilidade electrónica da documentación da contratación).

O novo Comité de Cooperación en materia de contratación pública, que crea o artigo 329 LCSP 2017 no seo da Xunta Consultiva de Contratación Pública do Estado, será o encargado de coordinar o impulso da contratación electrónica no ámbito do sector público e de promover o cumprimento dos mandatos e obxectivos das directivas comunitarias na materia.

Neste sentido, entre as súas seccións, que se encargarán da preparación dos asuntos para a súa toma en consideración polo pleno, haberá unha sección de contratación pública electrónica, encargada de executar as competencias do Comité de Cooperación nesta materia e da supervisión do funcionamento da Plataforma de Contratación do Sector Público³².

Támén a Estratexia Nacional de Contratación Pública³³ terá entre os seus obxectivos xeneralizar o uso da contratación electrónica en todas as fases do procedemento (letra d) do apartado 2 do artigo 334 LCSP 2017).

O artigo 54 da LCSP 2017 obriga a realizar por medios electrónicos as comunicacións e o intercambio de documentación entre os órganos competentes para a resolución dos recursos, os órganos de contratación e os interesados no procedemento.

A presentación de proposicións ou a recepción da documentación en formato electrónico necesaria para a presentación destas en calquera procedemento non poderá supor a existencia de cantidade ningunha aos licitadores, como establece o apartado 4 do artigo 136 LCSP 2017.

Os órganos de contratación ofrecerán acceso aos pregos e demais documentación complementaria por medios electrónicos a través do perfil de contratante, acceso que será libre,

---

31 No entanto, a aplicación do artigo 22.1 para centrais de compras conforme o disposto no artigo 35.4 pode ser postergado polos Estados membros ata 36 meses despois da entrada en vigor da directiva.

32 O apartado 5 do artigo 329 da LCSP prevé que cada unha das seccións estará integrada por representantes da Administración xeral do Estado, das comunidades e cidades autónomas e, cando proceda, das organizacións representativas das entidades locais nos seguintes termos:

"a) Por parte da Administración xeral do Estado, os vogais que formen parte do pleno do comité en representación da Oficina de Regulación e Supervisión da Contratación, da Intervención Xeral da Administración do Estado e da Avogacía Xeral do Estado; e titular do órgano de apoio técnico da Xunta Consultiva de Contratación Pública do Estado ao cal correspondan as materias referidas no apartado 4 do artigo 328, nas seccións que non presida; así como o secretario da indicada xunta consultiva, que exercerá a secretaría da sección, que contará con voz e voto nesta.

b) Por parte das comunidades autónomas, tres representantes designados rotatoriamente por períodos dun ano, en función da súa orde de creación.

c) Ademais dos indicados nas letras a) e b) anteriores, o representante da asociación ou federación de entidades locais con maior implantación, designado por esta, que forme parte do pleno, formará parte, á súa vez, das seguintes seccións: sección relativa á supervisión da contratación pública, sección relativa á información cuantitativa e estatística, e sección de contratación pública electrónica.

d) No caso da sección de contratación pública electrónica, ademais dos indicados nas letras a), b) e c) anteriores, incorporaranse como vogais un representante do Ministerio de Enerxía, Turismo e Axenda Dixital e un representante do Ministerio da Presidencia e para as Administracións Territoriais".

33 A Estratexia Nacional de Contratación Pública é o instrumento xurídico vinculante, aprobado pola Oficina Independente de Regulación e Supervisión da Contratación, que se baseará, cun horizonte temporal de 4 anos, na análise de actuacións de contratación realizadas por todo o sector público, incluíndo todos os poderes adjudicadores e entidades adjudicadoras comprendidas no sector público estatal, autonómico ou local, así como as doutros entes, organismos e entidades pertencentes a estes que non teñan a natureza de poderes adjudicadores (apartado 1 do artigo 334 LCSP 2017).

directo, completo e gratuito, e que deberá poder efectuarse desde a data da publicación do anuncio de licitación ou, se é o caso, do envío do invitación aos candidatos seleccionados³⁴.

De acordo coa disposición adicional 15 LCSP 2017, as notificacións a que se refire a lei poderanse realizar mediante enderezo electrónico habilitado ou mediante comparecencia electrónica.

Os prazos contabilizaranse a partir da respectiva notificación, e no suposto de realizarse mediante comparecencia electrónica computaranse desde a data de envío desta ou desde o aviso de notificación.

A Plataforma de Contratación do Sector Público permitirá a difusión a través de Internet dos perfís de contratante de todos os órganos de contratación do sector público. O acceso dos interesados á Plataforma de Contratación do Sector Público efectuarase a través dun portal único.

Os perfís de contratante dos órganos de contratación de todas as entidades do sector público estatal deberán aloxarse de xeito obrigatorio na Plataforma de Contratación do Sector Público, xestionándose e difundíndose exclusivamente a través dela. Nas páxinas web institucionais destes órganos incluírase un enlace ao seu perfil de contratante situado na Plataforma de Contratación do Sector Público.

A publicación de anuncios e outra información relativa aos contratos nos perfís de contratante producirá os efectos previstos na LCSP cando estes estean aloxados na Plataforma de Contratación do Sector Público ou nos servizos de información similares que establezan as comunidades autónomas ou as cidades autónomas de Ceuta e Melilla e de conformidade co establecido nos apartados 2 e 3 do artigo 347 LCSP 2017.

Unha importante previsión da LCSP 2017 é que considera como causa de nulidade de pleno dereito dos contratos asinados por poderes adjudicadores a falta de publicación do anuncio de licitación no perfil de contratante aloxado “na Plataforma de Contratación do Sector Público ou nos servizos de información similares das comunidades autónomas, no *Diario Oficial da Unión Europea* ou no medio de publicidade en que sexa preceptivo, de conformidade co artigo 135” (letra c) do apartado 2 do artigo 39).

Bibliografía

ALONSO GARCÍA, C., “La consideración de la variable ambiental en la contratación pública en la nueva Directiva europea 2014/24/UE”, *La Ley Unión Europea*, n. 26, 2015.

DÍAZ SASTRE, S., *La tutela de los licitadores en la adjudicación de contratos públicos*, Marcial Pons, Madrid, 2012.

DÍEZ SASTRE, S., “¿Los tribunales de recursos contractuales son órganos jurisdiccionales?”, <http://cija-uam.org/author/silvia/>.

³⁴ Excepcionalmente, e só nos casos previstos polo artigo 138.2 LCSP 2017, os órganos de contratación poderán dar acceso aos pregos e demais documentación complementaria da licitación, valéndose de medios non electrónicos.

GIMENO FELIÚ, J. M., "El nuevo ámbito subjetivo de aplicación de la Ley de contratos del sector Público", *Revista de Administración Pública*, n. 176, 2008.

GIMENO FELIÚ, J. M., *Novedades de la Ley de contratos del sector público de 30 de octubre de 2007 en la regulación de la adjudicación de los contratos públicos*, Civitas, Pamplona, 2010.

GIMENO FELIÚ, J. M., "Novedades en la nueva Normativa Comunitaria sobre contratación pública", *Revista de Estudios Locales*, n. 161, 2013.

GIMENO FELIÚ, J. M., "Las nuevas directivas –cuarta generación– en materia de contratación pública. Hacia una estrategia eficiente en compra pública", *Revista Española de Derecho Administrativo*, n. 159, 2013.

GIMENO FELIÚ, J. M., *El nuevo paquete legislativo comunitario sobre contratación pública: de la burocracia a la estrategia (el contrato público como herramienta del liderazgo institucional de los poderes públicos)*, Aranzadi, Cizur Menor, 2014.

GIMENO FELIÚ, J. M., "El valor interpretativo de las directivas comunitarias sobre contratación pública y del derecho «pretoriano». Las opciones de transposición en España en la propuesta de reforma", Gimeno Feliú, J. M. (dir.), Bernal Blay, M. A. (coords.), *Observatorio de Contratos Públicos 2014*, Aranzadi, Cizur Menor (Navarra), 2015.

GIMENO FELIÚ, J. M., *Informe Especial. Sistema de control de la contratación pública en España*, Observatorio de Contratación Pública, 2015.

GIMENO FELIÚ, J. M., "Hacia una nueva Ley de contratos del sector público. ¿Una nueva oportunidad perdida?", *Revista Española de Derecho Administrativo*, n. 182, 2017.

GIMENO FELIÚ, J. M., "La «debilidad» del Proyecto de Ley de contratos del sector público en su actual tramitación parlamentario desde la perspectiva del control efectivo y de la prevención de la corrupción y de las exigencias europeas", *Observatorio de Contratación Pública*, 2017.

MEILÁN GIL, J. L., "Un «meeting point» de los ordenamientos jurídicos sobre contratación pública", *Revista de Administración Pública*, n. 198, 2015.

MORENO MOLINA, J. A., "La cuarta generación de directivas de la Unión Europea sobre contratos públicos", Gimeno Feliú, J. M. (dir.), Bernal Blay, M. A. (coord.), *Observatorio de Contratos Públicos 2012*, Aranzadi, Cizur Menor (Navarra), 2013.

MORENO MOLINA, J. A.; PUERTA SEGUIDO, F.; PUNZÓN MORALEDA, J., e RAMOS PÉREZ OLIVARES, A., *Claves para la aplicación de la Directiva 2014/24/UE sobre contratación pública*, Wolters Kluwer-El Consultor de los Ayuntamientos, Madrid, 2016.

PERNÁS GARCÍA, J., *Contratación Pública Verde*, La Ley, Madrid, 2011.

PERNÁS GARCÍA, J., "El uso estratégico de la contratación pública como apoyo a las políticas ambientales", *Observatorio de Políticas Ambientales 2012*, Civitas, Cizur Menor, 2012.

- PINTOS SANTIAGO, J., "Génesis, regulación y calendario obligatorio de la contratación pública electrónica", *Revista Contratación Administrativa Práctica*, n. 137, 2015.
- RAZQUIN LIZARRAGA, J. A., "Las reclamaciones y otras medidas de control en materia de contratación pública", Alli Aranguren, J. C. (dir.), *Comentarios a la Ley Foral de Contratos Públicos (Ley 6/2006, de 9 de junio)*, Gobierno de Navarra, Pamplona, 2006.
- VALCÁRCEL FERNANDEZ, P., "The relevance of promoting collaborative and joint cross border public procurement for buying innovative solutions", *Ius Publicum*, Issue n. 1, 2007. <http://www.ius-publicum.com/pagina.php?lang=en&pag=fascicolo>.
- VALCÁRCEL FERNÁNDEZ, P., "Impulso decisivo en la consolidación de una contratación pública responsable. Contratos verdes: de la posibilidad a la obligación", *Actualidad Jurídica Ambiental*, n. 1, 2011.
- VALCÁRCEL FERNÁNDEZ, P., "La Directiva de concesiones (Directiva 2014/23/UE) y la gestión de Servicios de Interés General", Parisio, V.; Aguado I Cudolá, V., e Noguera de la Muela, B. (coord.), *Servicios de Interés General, colaboración público-privada y sectores específicos*, Giappichelli, Turín; Tirant Lo Blanch, Valencia, 2016.
- VALCÁRCEL FERNÁNDEZ, P., "El recurso especial en materia de contratos públicos: en la senda del derecho a una buena administración", López Ramón, F. (coord.), *Las vías administrativas de recurso a debate: Actas del XI Congreso de la Asociación Española de Profesores de Derecho Administrativo*, INAP, Madrid, 2016.
- VALCÁRCEL FERNÁNDEZ, P., "Impulso de la compra pública para la innovación (CPI) a través de las distintas modalidades de contratación conjunta: análisis de casos", *Compra conjunta y demanda agregada en la contratación del sector público: un análisis jurídico y económico*, Aranzadi, Cizur Menor, 2016.

regap

ESTUDIOS